

0120

UNIVERSITAT DE BARCELONA

FARMACOLOGIA DE LES MALALTIES METABÒLIQUES

Curs
2007-08

Ensenyament de Farmàcia

Edifici de Farmàcia, 50 anys

Farmacologia de les Malalties Metabòliques

- Codi 243150
- Curs 2007-2008
- Departament 5954200 Dept. Farmacologia i Química Terapèutica
- Crèdits 6

Recomanacions

Tenir Coneixements d'angès

Requisits

- Bioquímica (Recomanada)
- Biologia Molecular i Genòmica (Recomanada)
- Anatomia i Fisiologia Humana I (Recomanada)
- Anatomia i Fisiologia Humana II (Recomanada)
- Farmacologia I (Obligatòria)
- Farmacologia II (Obligatòria)

Objectius**Referits a coneixements**

- Adquirir coneixements sobre el mecanisme d'acció molecular dels fàrmacs utilitzats en el tractament actual de les malalties metabòliques.
- Comprendre el paper que té cada una de les patologies estudiades en l'aparició de la síndrome metabòlica i el nexa d'unió que explica la confluència de totes aquestes.
- Entendre a escala molecular aquelles vies metabòliques que poden constituir noves dianes terapèutiques i saber deduir noves aproximacions farmacològiques que permetin de modular-les.

Referits a habilitats, destreses

- Aplicar els coneixements adquirits a la resolució de casos pràctics de tipus experimental, en els quals es pretén d'estimular la capacitat de disseny experimental sobre la base del mètode científic i promoure l'anàlisi crítica.
- Adquirir habilitats en la recerca d'informació científica, la integració dels coneixements teòrics i pràctics, i la transmissió de la informació tant en forma escrita com oral, mitjançant el llenguatge científic.

Referits a actituds, valors i normes

- Estimular l'aprenentatge autònom incentivant l'estudi personal tant de manera individual com en equip.
- Estimular en l'estudiant la capacitat de disseny experimental sobre la base del mètode científic.
- Promoure l'anàlisi crítica en l'avaluació de problemes, la presa de decisions i l'esperit de lideratge.

Temari

Bloc 1. Obesitat

1. Regulació del pes corporal: Vies neuroendocrines i neuroquímiques implicades en el control de la ingesta.
2. Factors genètics i dietètics implicats en la gènesi de l'obesitat. Complicacions associades a l'obesitat
3. Bases moleculars de la teràpia farmacològica actual de l'obesitat
4. Estratègies actuals en el desenvolupament de nous fàrmacs pel tractament de l'obesitat.

Bloc 2. Resistència a la Insulina i Diabetis

5. Regulació de la via de senyalització de la insulina. Resistència a la insulina
6. Factors d'origen adipocitari que contribueixen a la gènesi de la resistència a la insulina.
7. De la resistència a la insulina a la diabetis tipus 2
8. Tractament farmacològic actual de la diabetis tipus 2. Fàrmacs sensibilitzadors a la insulina
9. Desenvolupament de nous fàrmacs pel tractament de la diabetis tipus 2

Bloc 3. Dislipèmies

10. Metabolisme de les lipoproteïnes
11. Alteracions genètiques i ambientals implicades en l'aparició de les dislipèmies. Risc cardiovascular associat a les dislipèmies
12. Bases moleculars del tractament farmacològic actual de les dislipèmies: Estatines i Fibrats
13. Noves dianes moleculars en el desenvolupament de fàrmacs hipolipemiants.

Bloc 4. Aterosclerosi

14. Evolució temporal de la placa ateromatosa. Tipus cel·lulars i vies de senyalització implicades
15. Efectes antiateroscleròtics directes de fàrmacs utilitzats en la teràpia cardiovascular
16. Noves possibilitats pel tractament de la placa d'ateroma

Bloc 5. Seminaris

En els bloc de seminaris s'inclouran diverses activitats com per exemple:

1. Casos pràctics: Els alumnes hauran de resoldre casos pràctics de tipus experimental, que requeriran l'aplicació pràctica dels continguts teòrics de l'assignatura i poden requerir la recerca de informació

adicional o el repàs de continguts teòrics d'altres assignatures ja cursades per l'alumne.

2. Anàlisi crític de textos científics

3. Seminaris de recerca: Comunicació oral d'articles científics relacionats amb els continguts teòrics de l'assignatura, que realitzaran els propis alumnes.

Metodologia

Classes teòriques

Es combinaran les classes magistrals amb altres metodologies, com poden ser les ABL (aprenentatge basat en problemes) o la discussió de revisions sobre temes de l'assignatura. En qualsevol cas, donat el nombre reduït d'alumnes, s'intentarà potenciar al màxim l'intercanvi i discussió d'idees entre el professor i els alumnes.

Seminaris

En aquest bloc s'utilitzaran tècniques metodològiques dirigides a promoure el treball individual i en equip, donant autonomia i llibertat a l'alumnat perquè construeixi el seu propi aprenentatge i donant suport a aquesta feina amb les tutories. Al mateix temps, es pretén de promoure la capacitat de raonament i de crítica constructiva amb seminaris de discussió i debat. Concretament, els seminaris de recerca es duran a terme de la manera següent:

- Els alumnes han de fer un comentari oral sobre l'article de recerca que els assigni el professorat en la data assenyalada; una setmana abans de la comunicació oral, han de presentar un resum sintètic i entenedor de l'article per a la resta de la classe i un cop finalitzada la presentació oral, s'obrirà un torn obert de preguntes, en el qual participaran tant l'alumnat com el professorat.
- El comentari de l'article consistirà en una exposició oral de 15 minuts de durada en la qual l'alumne, ajudat de la pissarra i de mitjans audiovisuals com ara transparències o diapositives, farà una introducció al tema, comentarà els resultats de l'estudi, les tècniques més rellevants utilitzades per a la generació d'aquests resultats i la transcendència real d'aquests resultats en el context del tema tractat. El professorat valorarà especialment que l'alumne tingui una visió crítica, personal, del treball presentat.
- Els alumnes que no fan la presentació han de llegir el resum de l'article presentat i un cop finalitzada la presentació han de participar activament en el torn de preguntes.

En el dossier electrònic, disponible a la xarxa de la UB, l'alumnat pot rebre formació i informació complementàries de l'assignatura.

Avaluació

Els alumnes hauran de realitzar obligatòriament dos treballs, l' exposició oral d'un article científic (individual) i l'elaboració d' un treball escrit sobre un tema de l'assignatura (en equip). Aquests dos treballs suposaren el 60% de la nota. El 40% de la nota restant s'assignarà a l'assistència, aptitud i participació, així com a l'elaboració dels materials realitzats a l'aula durant el curs, per cadascun dels grups. Aquells alumnes que no poden assistir a classe i per tant no poden participar en les activitats realitzades a l'aula, realitzaran un examen final, que suposarà el 40% de la nota. Els alumnes s'hauran d'adscriure a un o a un altre tipus d'avaluació durant la primera setmana de classe.

En cas d'existir un més d'un grup de teoria, o un grup massa nombrós, el professorat es reserva el dret a canviar el tipus d'avaluació, que s'especificarà oportunament el primer dia de classe.

Distribució horària

Tipus	Hores
<i>Hores de treball dirigit</i>	30
<i>Hores d'aprenentatge autònom</i>	90
<i>Hores presencials</i>	60
Total	180

Fonts d'informació bàsica

Revistes

CAMP, H. S.; REN, D.; LEFF, T. *Adipogenesis and Fat-cell Function in Obesity and Diabetes*. Trends in Molecular Medicine, 2002, vol. 8, p. 442-447.

CASCIERI, M. A. *The Potential for Novel anti-Inflammatory Therapies for Coronary Artery Disease*. Nature Reviews Drug Discovery, 2002, vol. 1, p. 122-130.

FEHER, M. D. *Lipid Lowering to Delay the Progression of Coronary Artery Disease*. Heart, 2003, vol. 89, p. 451-458.

FERNÁNDEZ-LÓPEZ, J. A.; REMESAR, X.; FOZ, M.; ALEMANY, X. *Pharmacological Approaches for the Treatment of Obesity*. Drugs, 2002, vol. 62, núm. 6, p. 915-944.

FITZGERALD, M. L.; MOORE, K. H.; FREEMAN, M. W. *Nuclear Hormone Receptors and Cholesterol*

Trafficking: the Orphans Find a New Home. J. Mol. Med., 2002, vol. 80, p. 271-281.

HORTON, J. D.; GOLDSTEIN, J. L.; BROWN, M. S. *SREBPs: Activators of the Complete Program of Cholesterol and Fatty Acid Synthesis in the Liver.* J. Clin. Invest., 2002, vol. 109, p. 1125-1131.

KORNER, J.; ARONNE, L. J. *The Emerging Science of Body Weight Regulation and its Impact on Obesity Treatment.* The Journal of Clinical Investigation, 2003, vol. 111, p. 565-570.

LEE, C.; OLSON, P.; EVANS, R. M. *Lipid Metabolism, Metabolic Diseases and Peroxisome Proliferator-activated Receptors.* Endocrinology, 2003, vol. 144, p. 2201-2207.

LI, A. C.; GLASS, C. K. *The Macrophage Foam Cell as a Target for Therapeutic Intervention.* Nature Medicine, 2002, vol. 8, p. 1235-1242.

LIBBY, P.; AIKAWA, M. *Stabilization of Atherosclerotic Plaques: New Mechanisms and Clinical Targets.* Nature Medicine, 2002, vol. 8, p. 1257-1262.

LUSIS, A. J. *Atherosclerosis.* Nature, 2000, vol. 407, p. 233-240.

PICARD, F.; AUWERX, J. *PPARs and Glucose Homeostasis.* Annu. Rev. Nutr., 2002, vol. 22, p. 167-197.

PRENTKI, M.; JOLY, E.; EL-ASSAAD, W.; PRODUIT, R. *Malonyl-CoA Signaling, Lipid Partitioning, and Glucotoxicity. Role in β -cell Adaptation and Failure in the Etiology of Diabetes.* Diabetes, 2002, vol. 51, suppl. 3, S405-S413.

ZIGMAN, J.; ELMQUIST, J. K. *Minireview: From Anorexia to Obesity - The Yin and Yang of Body Weight Control.* Endocrinology, 2003, vol. 144, p. 3749-3756.

Pàgina web

SEA (Sociedad Española de Arteriosclerosis). Disponible a: <www.searteriosclerosis.org>.

SEEDO (Sociedad Española para el estudio de la Obesidad). Disponible a: <www.seedo.es>.

Sociedad Española de Diabetes. Disponible a: <www.sediabetes.org>.

